

LATVIJA MONETĀRIE INVESTĪCIJAS
RĀDĪTĀJI
IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI
CENAS TIRDZNIECĪBA
ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ VIDE ĀRĒJĀ
DARBA TIRGUS
APSTRĀDES
VALSTS ĀRĒJĀ MAKSĀJUMU BILANCE
BUDŽETS TIRDZNIECĪBA
IEKŠĒMĒS KOPPRODUKTS: NOZARU
ATTĪSTĪBA
CENAS ĪSUMĀ
STĀVOKLIS
EKONOMISKAIS
RĀDĪTĀJI
IEKŠĒMĒS KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA
IZLIETOJUMS MAKSĀJUMU BILANCE
IEKŠĒMĒS KOPPRODUKTS:
RŪPNIECĪBA
TIRDZNIECĪBA
ĀRĒJĀ
TIRDZNIECĪBA
IEKŠĒMĒS KOPPRODUKTS:
NOZARU
ATTĪSTĪBA
MONETĀRIE
RĀDĪTĀJI

#61 | 2014-4

LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBA MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

LATVIJAS REPUBLIKAS
EKONOMIKAS MINISTRIJA

LATVIJAS REPUBLIKAS
CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE

© 2014 | Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde

Pamatā skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītos gadījumos, ir saņemti no Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes. Eiropas Savienības dati tiek ņemti no *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti Latvijas maksājumu bilances, banku un monetāro rādītāju raksturojumā. Valsts kases dati ir izmantoti valsts finanšu rādītāju raksturojumā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta

Ja Jums ir komentāri, jautājumi vai ierosinājumi, lūdzam tos adresēt:
Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijai
Brīvības ielā 55
Rīga, LV-1519

Tālrunis 371 67 013 293
E-pasts: macro@em.gov.lv
Interneta vietne: <https://em.gov.lv>

ISSN 1407-5350

SATURS

EKONOMISKAIS STĀVOKLIS ĪSUMĀ	4
ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ VIDE	5
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: IZLIETOJUMS.....	6
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA	8
APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	10
INVESTĪCIJAS	12
ĀRĒJĀ TIRDZniecība	13
MAKSĀJUMU BILANCE	16
CENAS	18
MONETĀRIE RĀDĪTĀJI.....	18
VALSTS BUDŽETS	22
DARBA TIRGUS.....	24
IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI.....	25
STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI.....	28

EKONOMISKAIS STĀVOKLIS ĪSUMĀ

Latvija ekonomikas izaugsme no 2011. līdz 2013. gadam sasniedza vidēji 4,7% ik gadu, kas bija viena no straujākajām ES. 2014.gadā ekonomikas pieauguma tempi palēninājās, ko noteica tendences ārējā vidē – lēnāka nekā iepriekš gaidīta izaugsme ES, kā arī ekonomiskās situācijas pavājināšanās Krievijā. 2014. gada 3. ceturksnī IKP bija par 2,4% lielāks nekā pirms gada. Kopumā trīs ceturkšņos IKP bija 2,5% lielāks nekā 2013. gada atbilstošajā periodā.

2014. gadā lielākais devums izaugsmei bija privātajam patēriņam, tomēr tā pieauguma tempi bija mērenāki nekā 2013. gadā – 3. ceturksnī privātais patēriņš bija par 2,1% lielāks nekā pirms gada. Bet 2014. gadā strauji pieauga darba samaksa, nodarbinātības kāpums bija lēns. 2014. gada 3. ceturksnī bezdarba līmenis samazinājās līdz 10,6%, bet nodarbinātības līmenis sasniedza 59,3% un bija tikai par 0,3 procentpunktiem augstāks nekā pirms gada.

Situācija ārējā vidē ietekmē Latvijas uzņēmēju eksporta iespējas – eksporta apjomi 3. ceturksnī bija tikai par 0,3% lielāki nekā pirms gada.

Palielinoties budžeta ieņēmumiem, 2014. gadā stabili pieaug sabiedriskais patēriņš. Savukārt

investīciju dinamika ir mērena, ko ietekmē uzņēmēju nogaidošais noskaņojums saistībā ar pieaugošo nenoteiktību ārējā vidē. Investīciju apjoms 3. ceturksnī bija par gandrīz 2% mazāks nekā pirms gada.

Nozaru griezumā lielākais devums IKP pieaugumā ir būvniecības, komercpakalpojumu, kā arī tirdzniecības un transporta nozarēm. Apstrādes rūpniecībā ražošanas apjomi 2014. gadā bija tuvi 2013. gada līmenim, bet apakšnozarēs attīstības tendences ir atšķirīgas.

2014. gadā bija vērojams mērens cenu pieaugums. Decembrī 12 mēnešu inflācija bija 0,2%. Lielākā ietekme bija cenu kāpumam pakalpojumiem, kā arī cenu kritumam degvielai un pārtikai. 2014. gada vidējā inflācija bija 0,6%. 2015. gadā vidējais patēriņa cenu līmenis varētu augt līdzīgos tempos kā 2014. gadā. To ietekmēs dažādi piedāvājuma puses faktori. Vienlaikus inflācija būs cieši saistīta ar ārējiem faktoriem – naftas un pārtikas cenu dinamiku pasaulē.

Ekonomikas ministrija prognozē, ka IKP pieauguma tempi 2014. gadā būs 2,3%. 2015. gadā IKP pieaugums varētu sasniegt 2 procentus.

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2010	2011	2012	2013	2014n	2015p
<i>izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos</i>						
Iekšzemes kopprodukts	-2,9	5,0	4,8	4,2	2,3	2,0
Patēriņa cenas	-1,1	4,4	2,3	0,0	0,6	0,5
<i>procentos</i>						
Nodarbinātības līmenis	52,0	54,0	56,1	58,2	59,1	60,1
Bezdarba līmenis	19,5	16,2	15,0	11,9	10,9	9,8
<i>procentos pret iekšzemes kopproduktu</i>						
Vispārējā valdības sektora balance	-8,2	-3,4	-0,8	-0,9	-1,4	-1,0
Eksporta- importa saldo	-1,5	-5,0	-4,4	-3,2	-2,4	-2,3

n – novērtējums, p – prognoze,

Globālā ekonomikas attīstība joprojām ir vāja un dažādos reģionos atšķirīga. Attīstītajās valstīs izaugsmes perspektīvas lēni uzlabojas. Savukārt attīstības valstīs situācija ir nedaudz pasliktinājusies, lai arī izaugsmes tempi tajās joprojām ir salīdzinoši strauji.

Kopš 2013. gada ekonomiskā situācija ES pakāpeniski uzlabojas un IKP aug jau sesto ceturksni pēc kārtas. 2014. gada 3. ceturksnī IKP pieauga par 0,3% un bija par 1,3% lielāks nekā pirms gada. Tajā skaitā eirozonā IKP 3. ceturksnī salīdzinājumā ar 2. ceturksni pieauga par 0,2% un bija par 0,8% lielāks nekā pirms gada. Jaunākie konjunktūras apsekojumi liecina, ka ekonomiskās aktivitātes ES pakāpeniski palielinās, tomēr fiskālās problēmas eirozonā joprojām ir aktuālas un sagaidāms, ka ekonomikas izaugsmes tempi būs mēreni.

ASV ekonomikā vērojama izaugsme – 2014. gada 3. ceturksnī IKP pieauga par 1% un bija par 2,4% lielāks nekā pirms gada. Izaugsmes

pamatā bija eksporta, privāto un valsts izdevumu, kā arī investīciju pieaugums.

Āzijas valstīs globālo krīzi ir pārvarējušas veiksmīgāk nekā citu reģionu valstīs, tomēr vājais ārējais pieprasījums ierobežo reģiona izaugsmi.

Krievijas izaugsmes tempi turpina mazināties. 2014. gada 3. ceturksnī IKP bija tikai par 0,7% lielāks nekā pirms gada. Privātā patēriņa pieauguma tempi palēninās un tā devums izaugsmē sarūk, ko lielā mērā ietekmē strauji augošā inflācija. Pieaugošā nenoteiktība saistībā ar Krievijas-Ukrainas konfliktu un ar to saistītās Rietumvalstu sankcijas pret Krieviju ir vērojama ietekmējušas investoru un patērētāju konfidenci reģionā kopumā, savukārt naftas cenas kritums pasaulē rada būtisku spiedienu uz Krievijas rubli.

Pēc Eiropas Komisijas prognozēm pasaules ekonomikas izaugsme 2014. gadā varētu sasniegt 3,3 procentus, 2015. gadā – 3,8%.

Pasaules ekonomikas attīstība

IKP izmaiņas procentos

	2010	2011	2012	2013	2014p	2015p
Pasaule	5,5	3,9	3,3	3,1	3,3	3,8
ASV	2,5	1,6	2,3	2,2	2,2	3,1
Japāna	4,7	-0,5	1,5	1,5	1,1	1,0
Ķīna	10,6	9,4	7,8	7,6	7,3	7,1
NVS	5,0	4,8	3,5	0,9	0,3	0,8
Eiropas Savienība, tai skaitā:	2,1	1,7	-0,4	0,0	1,3	1,5
Vācija	4,1	3,6	0,4	0,1	1,3	1,1
Zviedrija	6,0	2,7	-0,3	1,5	2,0	2,4
Lielbritānija	1,9	1,6	0,7	1,7	3,1	2,7
Latvija	-2,9	5,0	4,8	4,2	2,6	2,9
Lietuva	1,6	6,1	3,8	3,3	2,7	3,1
Igaunija	2,5	8,3	4,7	1,6	1,9	2,0

Avots: Eiropas komisija, p – prognoze

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: IZLIETOJUMS

Pēc vairāku gadu straujās ekonomiskās izaugsmes, kad IKP vidējie gada pieauguma tempi 2005.-2007. gadā pārsniedza 10%, Latvijas ekonomikā 2008. gadā globālās finanšu krīzes rezultātā iestājās recesija. Krīzes laikā IKP samazinājās par gandrīz 20%, zemāko punktu sasniedzot 2009. gada nogalē.

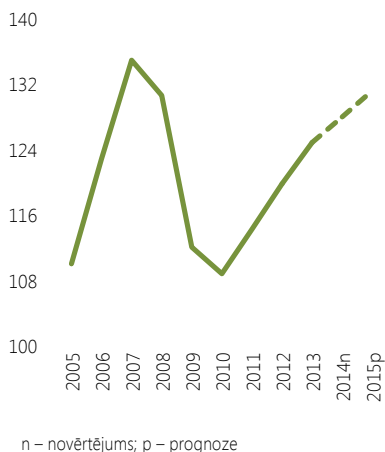
Latvija ekonomikas izaugsme no 2011. līdz 2013. gadam sasniedza vidēji 4,7% ik gadu, kas bija viena no straujākajām ES. 2013. gadā IKP bija par 4,2% lielāks nekā iepriekšējā gadā.

2014. gada trīs ceturkšņos IKP pieauga par 2,5%, salīdzinot ar 2013. gada attiecīgo periodu. Lai arī pēdējos gadus Latvijas ekonomikā bija vērojama strauja izaugsme, tomēr IKP vēl ir par 7% mazāks nekā bija pirms krīzes – 2007. gadā.

Lielākais devums izaugsmei gan 2013., gan arī 2014. gadā ir privātajam patēriņam. Tomēr 2014. gadā tas pieaug lēnākos tempos nekā pirms gada. 2014. gada 3. ceturksnī, salīdzinot ar 2. ceturksni, privātais patēriņš pieauga par 0,2% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem) un bija par 2,1% lielāks nekā pirms gada. 2014. gadā salīdzinoši strauji auga darba samaksa, tomēr nodarbinātības kāpums 2014. gadā bija krietni lēnāks nekā 2013. gadā.

2014. gadā stabili aug valdības patēriņš – 3. ceturksnī tas palielinājās par 2,3%, salīdzinot ar 2013. gada 3. ceturksni.

Iekšzemes kopprodukts
2004. gads = 100

Iekšzemes kopprodukta izlietojums
izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

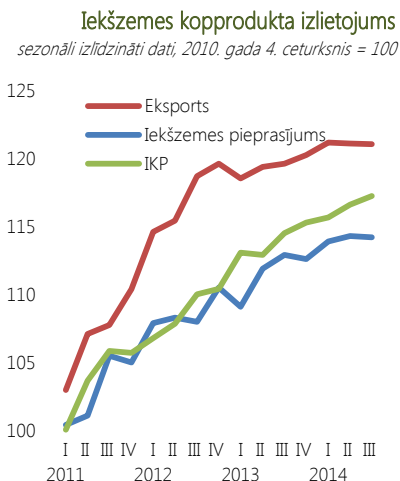
	2009	2010	2011	2012	2013
Iekšzemes kopprodukts	-14,2	-2,9	5,0	4,8	4,2
Privātais patēriņš	-16,2	3,1	2,9	3,0	6,2
Valsts patēriņš	-10,7	-8,1	3,1	0,4	2,8
Kopējā pamatkapitāla veidošana	-33,3	-20,0	24,2	14,5	-5,2
Eksports	-12,9	13,4	12,0	9,8	1,5
Imports	-31,7	12,4	22,0	5,4	0,3

2014. gada 3. ceturksnī veikto investīciju apjoms bija par 1,7% mazāks nekā pirms gada. Investīciju kritums ir saistīts ar investoru nogaidīšo attieksmi saistībā ar pieaugošo nenoteiktību ārējā vidē.

Kopš 2010. gada Latvijas preču un pakalpojumu eksports pieauga ļoti strauji un bija galvenais tautsaimniecības attīstības dzinulis. Eksporta apjomi 2012. gadā par gandrīz 25% pārsniedza pirmskrīzes līmeni. Kopš 2013. gada, saistībā ar zemo pieprasījumu ārējos tirgos, eksporta dinamika ir kļuvusi mērenāka.

Latvijas eksportu 2014. gadā ietekmē lēnāka nekā gaidīta izaugsme ES valstīs un ekonomiskās situācijas pavājināšanās Krievijā. 2014. gada 3. ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, preču un pakalpojumu eksporta apjomi palielinājās vien par 0,3%. Pieaugumu nodrošināja preču eksporta kāpums, bet pakalpojumu eksporta apjomi saruka.

Pēc apjomīga krituma krīzes laikā, importa apjomi salīdzinoši strauji auga 2010. un 2011. gadā. Kopš 2012. gada vidus importa dinamika kļuva krietni mērenāka. 2014. gada 3. ceturksnī importa apjomi samazinājās par 1,2%, kas bija straujākais importa apjomu kritums gada griezumā pēdējo piecu ceturkšņu laikā. 2014. gada 3. ceturksnī eksporta-importa saldo bija -3,4% no IKP.

Iekšzemes kopprodukta izlietojums

izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, procentos

	2012		2013		2014					
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	
Iekšzemes kopprodukts	3,7	3,4	3,1	4,6	4,6	4,4	2,8	2,3	2,4	
Privātais patēriņš	2,7	1,8	5,9	8,2	8,4	2,3	2,7	2,3	2,1	
Valsts patēriņš	0,2	3,7	6,2	1,2	3,7	1,5	4,1	3,9	2,1	
Kopējā pamatkapitāla veidošana	3,2	12,4	-15,6	-2,5	-2,9	-2,8	9,3	1,8	-1,9	
Eksports	10,6	10,3	3,4	2,2	-0,4	1,0	3,4	1,7	0,3	
Imports	0,9	3,4	2,6	-1,2	0,8	-0,9	0,5	2,4	-1,2	

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA

Pēc ievērojama apjomu samazinājuma krīzes laikā, pateicoties konkurētspējas uzlabojumiem un eksporta iespējām, pirmās atguvās tirgojamās nozares. Galvenajā eksporta nozarē – apstrādes rūpniecībā 2013. gadā ražošanas apjomi par 24% pārsniedza 2009. gada līmeni. Tirgojamo nozaru izaugsme un ienākumu pieaugums no eksporta veicināja uz iekšējo tirgu orientēto nozaru izaugsmi.

2013. gadā vājais pieprasījums eksporta tirgos bremsēja apstrādes rūpniecības izaugsmi. Gada otrajā pusē, pakāpeniski pieaugot ekonomiskajām aktivitātēm iekšējā tirgū, ražošanas apjomi apstrādes rūpniecībā pieauga. Tomēr kopumā 2013. gadā ražošanas apjomi nozarē saglabājās 2012. gada līmenī. Situācija ārējā vidē būtiski ietekmē nozari arī 2014. gadā – trīs ceturkšņos apstrādes rūpniecības ražošanas apjomi bija par 0,2% lielāki nekā pirms gada.

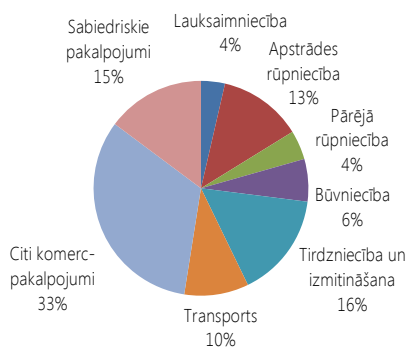
Pārējās rūpniecības nozarēs ražošanas apjomi 2013. gadā samazinājās par 3,3%. 2014. gada trīs ceturkšņos ražošanas apjomi nozarē bija par 5,3% mazāki nekā pirms gada. Lielā mērā tas bija saistīts ar laika apstākļiem, kā rezultātā tika saražoti mazāki elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomi.

Transporta nozarē 2013. gadā izaugsme sasniedza 1,6%, ko veicināja ar autotransportu pārvadāto kravu apjomu pieaugums. 2014. gada trīs ceturkšņos nozarē sniegtie pakalpojumi bija par 3,2% lielāki nekā pirms gada. To ietekmēja kravu apjoma pieaugums dzelzceļā, ostās un pārvadājumiem ar autotransportu.

Pēdējos gados stabili pieaug būvniecības apjomi, tomēr tie joprojām atpaliek no pirmskrīzes līmeņa.

IKP nozaru struktūra

2013. gads, procentos

Iekšzemes kopprodukts pa nozarēm

procentos

	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
	apjomu izmaiņas				ieguldījums izmaiņas			
Iekšzemes kopprodukts	-2,9	5,0	4,8	4,2	-2,9	5,0	4,8	4,2
Lauksaimniecība	-3,9	-1,8	7,5	-0,4	-0,1	-0,1	0,4	0,0
Apstrādes rūpniecība	14,0	4,0	4,6	0,0	1,0	0,4	0,7	0,0
Pārējā rūpniecība	-1,7	-5,2	-5,5	-3,3	-0,1	-0,2	-0,3	-0,2
Būvniecība	-35,4	27,1	14,5	7,5	-1,6	1,0	1,0	0,5
Tirdzniecība un izmitināšana	-1,9	4,1	1,7	4,8	-0,2	0,5	0,3	0,9
Transporta un uzglabāšana	-5,5	18,5	6,9	1,6	-0,4	1,5	0,9	0,2
Citi komercpakalpojumi	-4,2	6,2	5,2	6,0	-0,8	1,4	1,8	2,1
Sabiedriskie pakalpojumi	-6,9	3,1	0,0	3,8	-0,8	0,4	0,0	0,7

2013. gadā būvniecības apjomi palielinājās par 7,5%, ko lielā mērā veicināja inženierbūvju celtniecības apjomu pieaugums. 2014. gada trīs ceturkšņos būvniecības apjomi bija par 9,8% lielāki nekā pirms gada, ko noteica straujais ēku būvniecības apjomu pieaugums gada pirmajā pusē.

Pateicoties privātā patēriņa pieaugumam, tirdzniecības nozarē sniegto pakalpojumu apjomi 2013. gadā pieauga par 4,8%. Arī 2014. gadā nozares izaugsme turpinās – trīs ceturkšņos kāpums par 2,4%, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

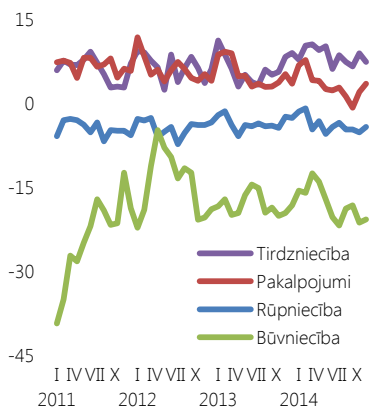
2013. gadā komercpakalpojumu nozaru apjomi pieauga par 6% un, ņemot vērā šo nozaru lielo īpatsvaru, tas veidoja gandrīz pusi no visas tautsaimniecības izaugsmes. Komercpakalpojumu nozarēs sniegto pakalpojumu apjomi 2014. gadā aug mērenāk – trīs ceturkšņos tie bija par 1,6% lielāki nekā pirms gada. Apjomu kāpumu 2014. gadā galvenokārt sekmēja izaugsme operācijās ar nekustamo īpašumu, komercpakalpojumos un finanšu un apdrošināšanas darbībās.

Palielinoties valdības izdevumiem, 2013. gadā stabils pieaugums bija vērojams arī sabiedrisko pakalpojumu nozarēs – par 3,8%. Arī 2014. gadā nozares apjomi aug – trīs ceturkšņos tie bija par 3,3% lielāki nekā pirms gada.

2015. gadā, pieaugot iekšzemes pieprasījumam, saglabāsies stabila uz iekšējo tirgu orientēto nozaru izaugsme. Savukārt tirgojamo nozaru attīstību ietekmēs pieprasījuma dinamika ārējās tirgos.

Nozaru konfidences rādītāji

pa mēnešiem, sezonāli izlīdzināti dati

Iekšzemes kopprodukts pa nozarēm

izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, procentos

	2012		2013				2014		
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
Iekšzemes kopprodukts	3,7	3,4	3,1	4,6	4,6	4,4	2,8	2,3	2,4
Lauksaimniecība	15,9	-0,2	1,2	-1,7	-2,0	2,8	8,8	4,0	-5,9
Apstrādes rūpniecība	2,4	1,5	-4,8	-0,6	2,5	2,6	1,2	0,1	-0,6
Pārējā rūpniecība	-5,4	-1,3	-1,4	1,4	-4,1	-8,3	-9,2	-5,4	0,5
Būvniecība	7,3	8,3	9,8	5,3	11,6	3,9	24,6	15,8	0,6
Tirdzniecība un izmitināšana	1,3	3,4	6,2	5,8	5,2	2,2	2,6	2,2	2,4
Transports un uzglabāšana	6,8	4,0	2,0	0,5	0,8	3,3	5,1	2,2	2,3
Citi komercpakalpojumi	5,1	3,7	4,1	6,1	7,3	6,6	2,2	-0,1	2,9
Sabiedriskie pakalpojumi	0,6	-3,0	1,2	5,0	2,8	5,1	3,5	3,5	3,1

APSTRĀDES RŪPNIETĪBA

2013. gada sākumā vājš pieprasījums eksporta tirgos bremsēja apstrādes rūpniecības izaugsmi. Gada otrajā pusē, pakāpeniski uzlabojoties situācijai lielākajā Latvijas eksporta tirgū – ES, kā arī pieaugot ekonomiskajām aktivitātēm iekšējā tirgū, ražošanas apjomi apstrādes rūpniecībā pieauga. Tomēr kopumā 2013. gadā ražošanas apjomi nozarē saglabājās 2012. gada līmenī. Būtiska ietekme 2013. gadā bija arī A/S „Liepājas metalurģs” darbības pārtraukšanai, kā rezultātā ievērojami saruka metālu ražošanas apjomi.

2014. gada vienpadsmit mēnešos apstrādes rūpniecības produkcijas izlaides apjomi bija par 0,3% mazāki nekā pirms gada. Izaugsmi nozarē ietekmē tendences ārējos tirgos – lēnāka nekā gaidīta ekonomiskā izaugsme ES, kā arī vājā ekonomiskā situācija Krievijā. Apstrādes rūpniecības apakšnozarēs attīstības tendences ir ļoti atšķirīgas.

Vienā no lielākajām apstrādes rūpniecības nozarēm – kokapstrādē ražošanas apjomi 2014. gadā stabili aug. Nozares izlaide vienpadsmit mēnešos bija par 7,3% lielāka nekā pirms gada. Stabili palielinās eksporta apjomi un nozares produkcijas pieprasījums iekšējā tirgū.

Lielākajā apstrādes rūpniecības nozarē – pārtikas rūpniecībā 2014. gada vienpadsmit mēnešos saražotās produkcijas apjomi bija par 0,3% lielāki nekā pirms gada.

Straujākais ražošanas apjomu pieaugums 2014. gada vienpadsmit mēnešos bija datoru, elektrisko un optisko iekārtu ražošanā. Apjomi pieauga arī ķīmiskajā rūpniecībā, mēbeļu, automobiļu un piekabju, elektrisko iekārtu, gatavo metālizstrādājumu, nemetālisko minerālu un iekārtu un mehānismu ražošanā.

Ražošanas apjomu samazinājums 2014. gada vienpadsmit mēnešos bija vērojams apģērbu un tekstilizstrādājumu ražošanā, metālu ražošanā.

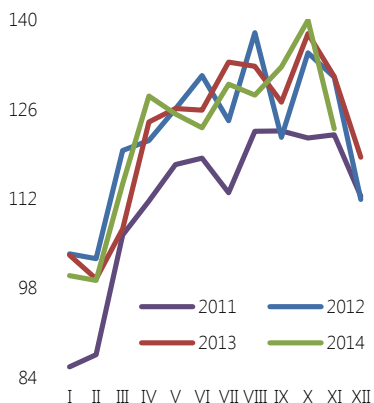
Kopš 2012. gada vidus kopumā apstrādes rūpniecībā ražošanas jaudu noslodzes līmenis būtiski nav mainījies. 2014. gada 4. ceturksnī noslodzes līmenis nedaudz pieauga un bija 73,3 procenti.

Apstrādes rūpniecība
Izlaide, 2005. gads = 100

n – novērtējums; p – prognoze

Produkcijas apjomu indekss
mēnešu sezonāli neizlīdzināti dati, 2010. gads = 100

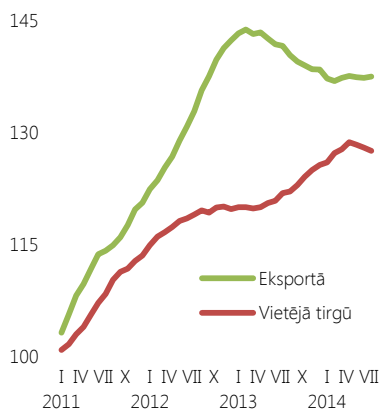
2014. gada vienpadsmit mēnešos kopējais apstrādes rūpniecības apgrozījums saruka par 1,2%, salīdzinot ar 2013. gada atbilstošo periodu.

Šajā laikā apgrozījums vietējā tirgū realizētajai produkcijai samazinājās par 1,4%, bet eksportētai produkcijai – par 1,1 procentu.

Sagaidāms, ka 2015. gadā apstrādes rūpniecības nozarēs saglabāsies līdzšinējās tendences. Nozarēs, kur jau līdz šim ražošanas apjomi stabili auga, turpināsies izaugsme, ko sekmēs pieprasījuma pieaugums iekšējā tirgū, kā arī pakāpeniska ekonomiskās situācijas uzlabošanās ES valstīs. Savukārt nozarēs, kurās šogad ražošanas apjomi dažādu faktoru dēļ (konkurētspēja, ekonomiskā situācija NVS valstīs, u.c.) sarūk, būtisks ražošanas apjomu kāpums nav gaidāms.

Produkcijas realizācija

pa mēnešiem, faktiskajās cenās,
12 mēnešu slidošais vidējais, 2010. gads = 100

Apstrādes rūpniecības galvenie rādītāji

procentos

	Izlaides struktūra	Aizņemto darbvieta struktūra	Eksporta īpatsvars nozares realizācijā	Apjomu izmaiņas		
				2012	2013	2014 Jan-Nov
	2013					
Apstrādes rūpniecība – kopā	100	100	61,7	9,3	0,1	-0,3
Pārtikas rūpniecība	25,2	21,7	36,1	2,5	6,0	0,3
Vieglā rūpniecība	4,4	11,2	84,5	3,0	1,4	-12,9
Kokapstrāde	23,0	19,4	73,3	5,4	2,7	7,3
Papīra ražošana un poligrāfija	4,5	3,9	58,6	10,1	5,6	-0,7
Ķīmiskā rūpniecība	7,4	6,3	74,9	8,3	-8,7	-1,3
Pārējo nemetālisko minerālu izstrādājumi	6,5	4,2	43,9	8,6	4,6	0,7
Metālu un to izstrādājumi	10,7	11,0	65,3	16,2	-17,6	-11,3
Elektriskās un optiskās iekārtas	6,2	3,7	88,5	20,0	18,4	30,5
Mašīnas un iekārtas	2,4	2,9	74,8	8,7	1,4	0,4
Transporta līdzekļu ražošana	4,0	3,3	92,0	15,8	3,0	-14,7
Pārējās nozares	5,7	12,4	50,6	26,1	-7,6	-11,5

INVESTĪCIJAS

Pēdējos gados investīcijas Latvijā ir diezgan svārstīgas. Krīzes laikā 2008-2009 gados tās būtiski samazinājās, bet 2011-2012.gados ievērojami pieauga. 2013. gadā investīciju apjoms Latvijas tautsaimniecībā atkal samazinājās – tās bija par 5,2% mazākā apjomā nekā pirms gada un veidoja 23,3% no IKP.

2014. gada deviņos mēnešos ir vērojams neliels investīciju pieaugums. Salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, investīcijas pieauga par 2,1%. Sagaidāms, ka kopumā 2014. gadā investīcijas Latvijas tautsaimniecībā saglabās mērenu pieaugumu, tomēr vienlaikus tās būs par 30% zemākā līmenī nekā pirms krīzes.

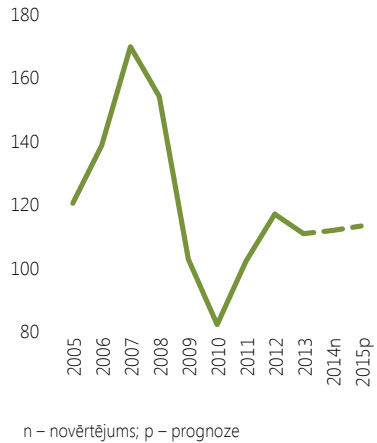
Pēc provizoriskiem datiem 2014. gada deviņos mēnešos nefinanšu investīcijas apstrādes rūpniecībā bija par 35,2% lielākas nekā pirms gada un veidoja gandrīz 15% no kopējām nefinanšu investīcijām. Arī pakalpojumu nozarēs kopumā investīciju apjomi pieauga, ko lielā mērā noteica būtisks ieguldījumu pieaugums informācijas un telekomunikācijas pakalpojumos – par 42,6%, tirdzniecībā – par 23,6%. Savukārt investīciju apjomi enerģētikā 2014. gada trīs ceturkšņos bija par 23% zemākā līmenī nekā pirms gada, kas ir skaidrojams ar iepriekšējā gadā īstenoto lielo investīciju projektu pabeigšanu. Investīciju apjomu atjaunošanos līdz pirmskrīzes līmenim lielā mērā kavē banku piesardzīgā kredītēšanas politika, kā arī ģeopolitiskā nenoteiktība reģionā.

ĀTI plūsmu intensitāte pēdējos gados ir kļuvusi mērenāka. 2011. gadā piesaistītās ĀTI bija 5,1% līmenī no IKP. Savukārt 2012. gadā to apjoms bija 3,9% no IKP, bet 2013. gadā – 2,6% no IKP. Piesaistīto ĀTI neto plūsmas 2014. gada deviņos mēnešos bija 26,3% līmenī no iepriekšējā gada atbilstošā perioda plūsmām. Līdzīgas tendences ir vērojamas arī mūsu kaimiņvalstīs.

Piesaistīto ĀTI apjoms 2014. gada deviņos mēnešos Baltijas valstīs kopumā bija 1 300,9 milj. eiro, kas par 7% mazāk nekā pirms gada. Latvija piesaistīja apmēram 7% no visām ĀTI Baltijas valstīs.

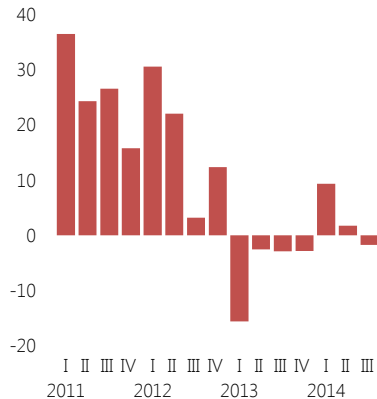
Bruto pamatkapitāla veidošana

2004. gads = 100

Bruto pamatkapitāla veidošana

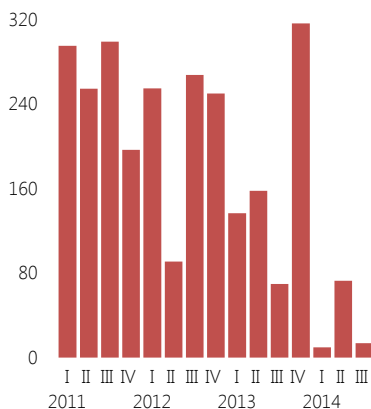
izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni, procentos

Saskaņā ar Latvijas starptautisko investīciju bilanci 2014. gada septembra beigās uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā sasniedza 11 735,6 milj. eiro, kas bija par 3% vairāk nekā pirms gada. Nozaru struktūrā lielāks uzkrāto ĀTI īpatsvars ir ieguldījumiem banku starpniecībā, darījumos ar nekustamo īpašumu un apstrādes rūpniecībā.

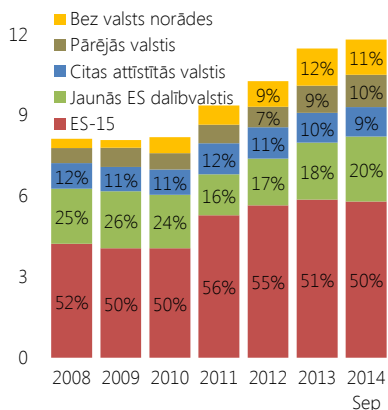
Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā

plūsmas pa ceturkšņiem, milj. eiro

Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā

pa valstu grupām
beigu atlikums, miljard. eiro

Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā pa nozarēm

milj. eiro

	Struktūra		Beigu atlikums			
	2014 Sep	2010	2011	2012	2013	2014 Sep
Lauksaimniecība	2,6	214,6	263,2	294,4	299,9	308,5
Apstrādes rūpniecība	12,2	1 017,0	1 114,4	1 200,3	1 403,5	1 432,1
Pārējā rūpniecība	4,3	385,9	385,9	492,2	589,3	508,7
Būvniecība	4,3	540,7	544,4	528,1	559,6	505,1
Tirdzniecība un izmitināšana	12,0	1 046,3	1 329,2	1 416,1	1 472,9	1 413,4
Transports un uzglabāšana	3,3	346,0	399,6	449,0	408,1	386,2
Finanšu starpniecība	24,8	2 326,9	2 571,6	2 825,7	2 922,2	2 915,4
Citi pakalpojumi	18,3	1 635,0	1 916,9	1 866,6	2 071,8	2 150,5
Neklasificēta darbība	18,3	671,4	834,5	1 185,5	1 842,4	2 115,9
Kopā	100	8 183,8	9 359,8	10 257,9	11 569,6	11 735,6

ĀRĒJĀ TIRDZNICĪBA

Kopš 2009. gada Latvijas ārējā tirdzniecība attīstās ļoti dinamiski. 2012. gadā, salīdzinot ar 2009. gadu, preču eksports faktiskajās cenās gandrīz divkāršojās, savukārt preču imports faktiskajās cenās palielinājās par vairāk nekā 80%. No 2009. -2012. gadam, vidēji ik gadu eksports pieauga par 25%, bet imports – par 23%. Šajā periodā lielāko ieguldījumu preču eksporta pieaugumā deva lauksaimniecības un pārtikas preces, kā arī metālapstrādes produkti. Ievērojami pieauga arī kokapstrādes, mašīnbūves un minerālo produktu eksporta apjomi.

Latvijas preču eksports faktiskajās cenās 2013. gadā pieauga mēreni – par 1,5%, bet salīdzināmās cenās pat nedaudz saruka – par 0,3%. Preču imports faktiskajās cenās pieauga vien par 1%, bet salīdzināmās cenās bija 2012. gada līmenī.

Saglabājoties nenoteiktībai ārējā vidē, 2014. gada vienpadsmit mēnešos Latvijas preču eksports pieauga mēreni, faktiskajās cenās – par 2,5%. Savukārt preču imports šajā periodā saruka par 1,4%. Pieaugot preču eksporta apjomiem un samazinoties importa apjomiem, negatīvā tirdzniecības bilance 2014. gada janvārī-novembrī, salīdzinot ar 2013. gada attiecīgo periodu, ir uzlabojusies.

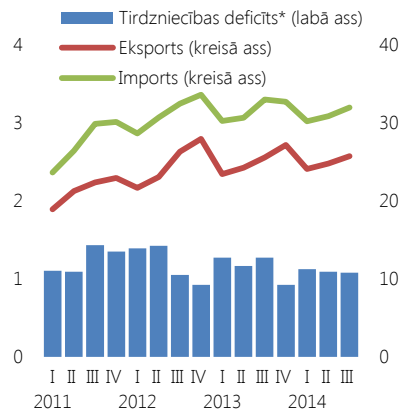
2013. gadā kopējo eksporta attīstību veicināja lielākoties mašīnbūves produkcijas un koksnes un tās izstrādājumu eksporta apjomu pieaugumi. Saistībā ar A/S „Liepājas metalurģis” darbības apturēšanu ievērojami samazinājās metālu un to izstrādājumu eksports. 2013. gadā saruka arī transportlīdzekļu grupas eksporta apjomi.

2014. gada janvārī-novembrī eksportu pozitīvi ietekmēja koksnes un tās izstrādājumu, mehānismu un mašīnbūves, kā arī ķīmiskās rūpniecības preču eksporta pieaugums. Savukārt salīdzinājumā ar pagājušā gada atbilstošo periodu sarukuši metālu un to izstrādājumu, vieglās rūpniecības produkcijas, kā arī lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta apjomi.

Preču eksports un imports pa gadiem
salīdzināmās cenās, 2004. gads = 100

Preču eksports un imports
pa ceturkšņiem, miljardos eiro un procentos

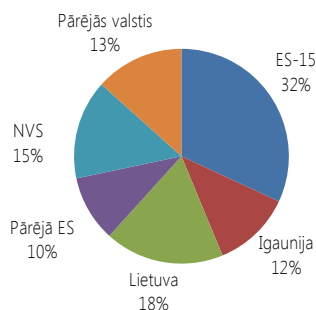
* procentos no kopējā tirdzniecības apgrozījuma

2014. gada janvārī-novembrī preču importa apjomu samazinājumu lielākoties ietekmēja minerālo produktu importa apjomu samazinājums. Līdzīgi kā 2013. gadā saruka arī transportlīdzekļu un metālu un to izstrādājumu importa apjomi. Nedaudz samazinājās arī lauksaimniecības un pārtikas preču importa apjomi. Šos samazinājumus savukārt kompensēja mehānismu un mašīnbūves produkcijas, koksnes un tās izstrādājumu, kā arī ķīmiskās rūpniecības preču importa apjomu pieaugumi.

Preču eksporta apjomi uz ES valstīm 2014. gada vienpadsmit mēnešos pieauga nedaudz straujāk nekā kopējais eksports. Savukārt eksports uz NVS valstīm samazinājās par 3,1%. Uz lielāko Latvijas eksporta partnervalsti Lietuvu eksports pieauga par 8,5%, bet uz Igauniju – saruka par 6,6%. Savukārt uz pārējām valstīm (izņemot ES un NVS valstis) eksporta apjomi ir pieauguši par 2,4 procentiem.

Lielākās Latvijas tirdzniecības partnervalstis 2014. gada janvārī-novembrī bija Lietuva – 18% no kopējā ārējās tirdzniecības apgrozījuma, Igaunija, Vācija, Krievija un Polija – katra pa 9%, Zviedrija un Somija – pa 4% un Lielbritānija, Nīderlande, Dānija un Itālija – katra pa 3 procentiem.

Latvijas preču eksporta struktūra
2014. gada janvārī-novembrī, procentos

Latvijas preču eksports un imports
2014. gada janvārī-novembrī, procentos

	Eksports			Imports		
	struktūra	apjomu izmaiņas	devums izmaiņas	struktūra	apjomu izmaiņas	devums izmaiņas
Kopā tai skaitā:	100	2,2	2,2	100	-1,3	-1,3
Lauksaimniecības un pārtikas preces	19,5	-0,9	-0,2	15,6	-1,7	-0,3
Minerālie produkti	8,6	-1,4	-0,1	14,8	-15,3	-2,7
Ķīmiskās rūpniecības preces	10,1	7,0	0,7	15,7	3,6	0,5
Vieglās rūpniecības preces	4,6	-4,7	-0,2	6,2	-1,3	-0,1
Koks un koka izstrādājumi	17,1	9,1	1,5	2,7	33,8	0,7
Parastie metāli un to izstrādājumi	9,5	-9,0	-1,0	8,5	-3,9	-0,3
Mehānismi un mašīnbūves preces	16,1	5,6	0,9	19,4	4,5	0,8
Transportlīdzekļi	4,5	1,0	0,0	7,1	-7,6	-0,6
Pārējās preces	10,1	6,3	0,6	10,0	6,6	0,6

MAKSĀJUMU BILANCE

Maksājumu bilances tekošais konts kopš 2011. gada ir neliela deficīta līmenī. 2012. gadā tas bija 3,3% un 2013. gadā – 2,3% no IKP. Savukārt 2014. gada deviņos mēnešos tekošā konta deficīts sasniedza 3,8% no IKP, kas ir gandrīz par 1 procentpunktu lielāks nekā pirms gada.

Tekošā konta stāvokli pārsvarā nosaka ārējās tirdzniecības balance. Latvijai ir raksturīgs ārējās tirdzniecības deficīts. Recesijas gados tas samazinājās, galvenokārt importa apjomu samazinājuma dēļ. Ekonomikai stabilizējoties, eksports pieauga straujāk nekā imports, tomēr pēdējos gados eksporta un importa dinamika palēninās, ko lielā mērā ietekmē ģeopolitiskā nestabilitāte reģionā.

2013. gadā preču eksporta un importa apjomi pieauga mēreni. Ārējās tirdzniecības deficīts bija 10,9% no IKP. Arī 2014. gada deviņos mēnešos eksporta dinamika bija straujāka nekā importa un ārējās tirdzniecības deficīts samazinājās līdz 10,8% no IKP.

Pakalpojumu balance ir pozitīva un gandrīz par 70% nosedz ārējās tirdzniecības deficītu. 2014. gada deviņos mēnešos pakalpojumu eksports bija par 1,6%, bet imports – par 1,1% zemākā līmenī nekā pirms gada un pakalpojumu bilances pārpalikums samazinājās līdz 7,4% no IKP (2013.gadā – 7,6%).

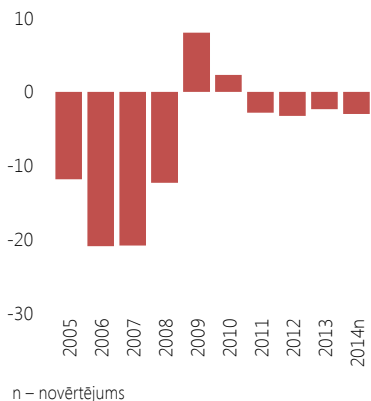
Sākotnējo ienākumu balance kopš 2011. gada ir negatīva. 2013. gadā tās deficīts bija 0,3% līmenī no IKP, bet 2014. gada 9 mēnešos, sakarā ar kredītplūsmu samazinājumu, pieauga līdz 0,7% no IKP.

Finanšu konta bilances svārstības pa ceturkšņiem pakāpeniski mazinās un 2014.gadā deviņos mēnešos finanšu konta deficīts bija 6% no IKP (1.ceturksnī – 5,1%, 2.ceturksnī – 6,7% un 3.ceturksnī – 6,1%). Finanšu konta stāvokli galvenokārt noteica izmaiņas portfel- un citu ieguldījumu plūsmās.

ĀTI plūsmas pēdējos gados ir mērenas, kas liecina par investoru piesardzību. Tiešo investīciju balance ir pozitīva. 2013. gadā tā bija 1,6% no IKP, bet 2014. gada deviņos mēnešos – 0,7% līmenī no IKP.

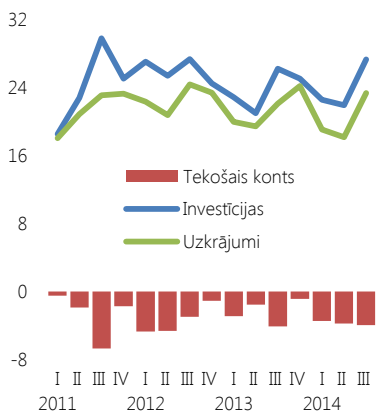
Tekošā konta balance

procentos no IKP

Tekošais konts, investīcijas un uzkrājumi

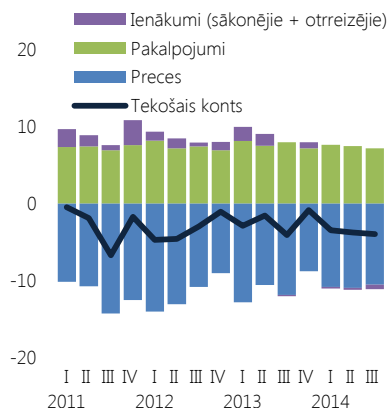
pa ceturkšņiem, procentos no IKP

Nozīmīgas svārstības ir vērojamas portfelj- un citu ieguldījumu posteņos. 2014. gada deviņos mēnešos citu ieguldījumu bilances deficīts sasniedza 11,8% no IKP. Portfeljinvestīciju un citu ieguldījumu bilances svārstības pārsvarā ietekmē finanšu sektora stabilizācijas pasākumi un valsts sektora parādu restrukturizācija.

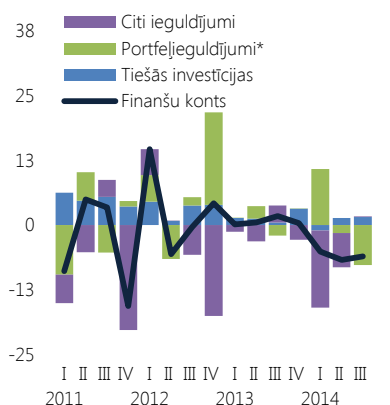
Tekošais kants pa posteņiem

pa ceturkšņiem, procentos no IKP

Finanšu kants pa posteņiem

bez rezerves aktīviem, pa ceturkšņiem, procentos no IKP

* portfeljieguldījumi un atvasinātie finanšu instrumenti

Latvijas maksājumu balance pa posteņiem

procentos no IKP

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 Jan-Sep
A. Tekošais kants	8,0	2,3	-2,8	-3,3	-2,3	-3,8
Tirdzniecības balance	-8,1	-8,2	-12,0	-11,6	-10,9	-10,8
Pakalpojumu balance	7,6	7,2	7,3	7,4	7,6	7,4
Neto ienākumi	6,1	1,0	0,0	-0,6	-0,3	-0,7
Neto kārtējie pārvedumi	2,4	2,3	1,9	1,6	1,3	0,3
B. Kapitāla kants	2,4	1,9	2,1	3,0	2,5	3,3
C. Finanšu kants*	-6,1	-2,1	-4,0	2,9	0,7	-6,0
Tiešās investīcijas	0,6	1,5	4,9	3,2	1,6	0,7
Portfeljieguldījumi**	2,3	-2,8	-1,8	4,7	0,1	0,0
Citi ieguldījumi	-8,9	-0,7	-7,2	-5,1	-1,0	-6,7
D. Novirze	1,2	1,8	0,3	1,0	0,8	5,8
E. Rezerves aktīvi	-5,6	-4,0	4,5	-3,6	-1,7	0,6

* bez rezerves aktīviem; ** portfeljieguldījumi un atvasinātie finanšu instrumenti

CENAS

Pēc krīzes izraisītās deflācijas, kad 12-mēnešu patēriņa cenu inflācija 2010. gada februārī pazeminājās līdz -4,2%, cenas atkal sāka pieaugt. 2011. gadā 12-mēnešu patēriņa cenu inflācija bija 4%, savukārt 2012. gadā – 1,6%. 2013. gadā patēriņa cenas samazinājās par 0,4%. Deflāciju galvenokārt noteica cenu samazinājums dabasgāzei, degvielai un pārtikai. Liela ietekme bija naftas un pārtikas cenu kritumam pasaulē. Gada vidējais cenu līmenis 2013. gadā palika nemainīgs.

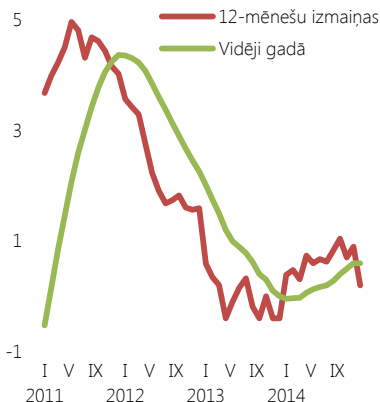
2014. gadā bija vērojams mērens cenu pieaugums. Decembrī patēriņa cenas bija par 0,2% augstākas nekā pirms gada. 2014. gadā lielākā ietekme uz cenu pārmaiņām bija cenu kāpumam pakalpojumiem (par 3,3%), tabakai (par 8,7%), kā arī cenu kritumam degvielai (par 12,3%) un pārtikai (par 0,8%). Jāatzīmē, ka pasaules pārtikas cenām bija vērojams straujš kritums un tās bija par 8,5% zemākas nekā 2013. gada decembrī. Decembra beigās pasaules degvielas cenas bija noslīdējušas līdz zemākajam līmenim pēdējo piecu ar pusi gadu laikā. 2014. gada laikā pasaules naftas cenu kritums sasniedza 50%. Tomēr straujāku cenu kritumu degvielai kavē ASV dolāra kursa kāpums attiecībā pret eiro.

Arī ES kopumā cenu dinamika 2014. gadā bija mērena. Novembrī 12-mēnešu inflācija ES valstīs bija 0,4%, ko noteica alkohola un tabakas, un pakalpojumu cenu pieaugums.

Kopumā Latvijā 2014. gada vidējā inflācija bija 0,6%. 2015. gadā vidējais patēriņa cenu līmenis varētu augt līdzīgos tempos kā 2014. gadā. To ietekmēs dažādi piedāvājuma puses faktori (piemēram, elektroenerģijas tirgus atvēršana). Vienlaikus inflācija būs saistīta ar ārējiem faktoriem – naftas un pārtikas cenu dinamiku pasaulē.

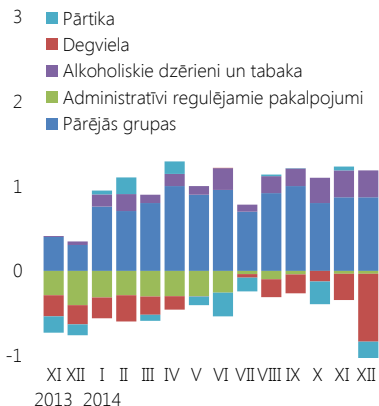
Ražotāju cenas pēc straujā pieauguma 2010. gadā un 2011. gada pirmajā pusē aug mēreni. 2013. gadā ražotāju cenas pieauga nedaudz (par 0,3%), galvenokārt cenu pieauguma dēļ apstrādes rūpniecībā.

Patēriņa cenu izmaiņas
pa mēnešiem, procentos

Preču un pakalpojumu grupu ietekme uz patēriņa cenu indeksu

Ieguldījums 12-mēnešu izmaiņās, procentos

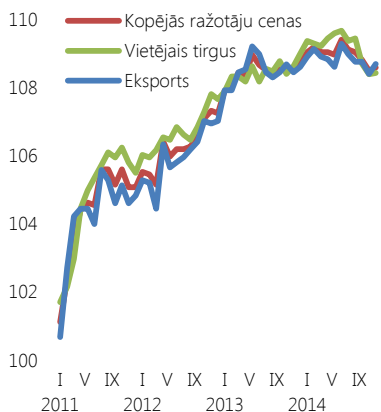

2014. gada novembrī salīdzinājumā ar 2013. gada novembri kopējais ražotāju cenu līmenis rūpniecībā saglabājās nemainīgs, vietējā tirgū realizētajai produkcijai samazinājās par 0,2%, bet eksportētajai pieauga par 0,1 procentu.

Apstrādes rūpniecībā ražotāju cenas 2014. gada novembrī nemainījās, salīdzinot ar iepriekšējā gada novembri. 2014. gada novembrī ražotāju cenas eksportētajai produkcijai gada laikā pieauga par 0,3%, bet vietējā tirgū realizētai produkcijai samazinājās par 0,3%. Ietekmīgākais cenu pieaugums bija kokapstrādē, bet pazeminošā ietekme – pārtikas un datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā. Ražotāju cenas turpina ietekmēt Krievijas embargo pārtikas produktiem, kā arī ekonomiskā situācija ES un Krievijā un pasaules izejvielu cenu kritums. Jāatzīmē, ka gada laikā pasaules enerģijas un rūpniecības izejvielu cenas strauji samazinājās, bet lauksaimniecības cenām bija vērojams tikai neliels kritums.

Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā

pa mēnešiem, 2010. gada decembris = 100

Patēriņa cenu pārmaiņas

pa mēnešiem, procentos

		Pret iepriekšējo mēnesi	Pret iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi	Pret iepriekšējā gada decembri	Vidēji gadā
2013	Decembris	0,0	-0,4	-0,4	0,0
2014	Janvāris	0,6	0,4	0,6	0,0
	Februāris	0,0	0,5	0,6	0,0
	Marts	0,3	0,3	0,9	0,0
	Aprīlis	0,5	0,7	1,4	0,1
	Maijs	-0,1	0,6	1,3	0,1
	Jūnijs	0,3	0,7	1,6	0,2
	Jūlijs	-0,4	0,6	1,2	0,2
	Augusts	-0,6	0,8	0,6	0,3
	Septembris	0,5	1,0	1,1	0,4
	Oktobris	0,0	0,7	1,1	0,5
	Novembris	-0,3	0,9	0,8	0,6
	Decembris	-0,6	0,2	0,2	0,6

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

Lai gan aizņēmēju maksāspēja uzlabojas, kredītēšana joprojām ir vāja un ilgtermiņā saglabājoties šādām tendencēm var kavēt ekonomikas turpmāko attīstību.

Turpina sarukt no jauna izsniegto kredītu apjoms – 2014. gada 3. ceturksnī banku sektorā kopumā no jauna izsniegti kredīti 673 milj. eiro apmērā, kas bija par 22% mazāk nekā pirms gada. Apmēram puse (47%) no jauna izsniegtajiem kredītiem ir izsniegti nerezidentiem, tomēr banku sektora kopējā kredītportfelī nerezidentiem izsniegto kredītu īpatsvars veido vien 12,4 procentus.

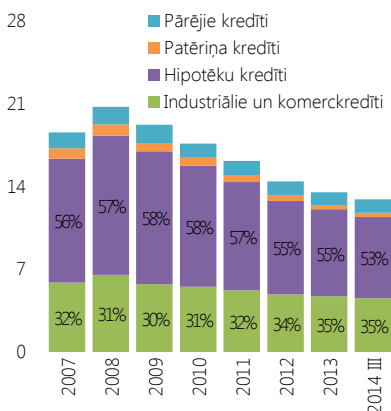
Uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjoms turpina sarukt. 2014. gada 3. ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjoms saruka par gandrīz 36% un veidoja 30% jeb 199,1 milj. eiro no kopējā no jauna izsniegto kredītu apjoma. Mājsaimniecībām no jauna izsniegto kredītu apjoms nedaudz pieauga (par 2,3%) un veidoja 15% jeb 100,3 milj. eiro no kopējā no jauna izsniegto kredītu apjoma.

2014.gadā turpināja sarukt banku kopējais kredītportfelis. Atmaksāto kredītu apmērs joprojām bija straujāks nekā no jauna izsniegtie kredīti. Kopējā mājsaimniecību kredītportfeļa dinamika joprojām bija negatīva. Arī uzņēmējdarbības kredītēšana bija samērā vāja.

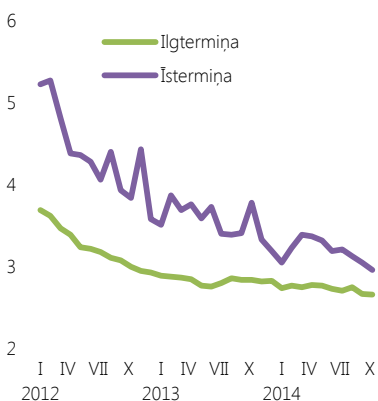
Kredītu atlikumi 2014. gada 3. ceturksnā beigās samazinājās par 5,3%, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. 2014. gada 3. ceturksnī visstraujāk saruka industriālo kredītu atlikumi – pamatlīdzekļu iegādes un citu ilgtermiņa ieguldījumu projektu finansēšanai (par 8%). Līdzīgi saruka arī hipotekāro kredītu atlikumi (par 8%). Savukārt komerckredītu un patēriņu kredītu atlikumi nedaudz pieauga. Apjoma ziņā visvirāk kredītu tika izsniegti operācijās ar nekustamo īpašumu un apstrādes rūpniecībā.

Kredītu kvalitāte turpina uzlaboties. Kredītu ar maksājuma kavējumiem apmērs kopējā banku kredītportfelī 2014. gada 3. ceturksnī bija 14,2%, kas ir zemākais rādītājs kopš 2008. gada beigām (2008. gada 3. ceturksnī – 11,7%). Banku kredītportfeļa kvalitātes uzlabošanās lielā mērā ir saistīta ar slikto kredītu norakstīšanu.

Rezidentiem izsniegto kredītu atlikumi
perioda beigās, miljardi eiro

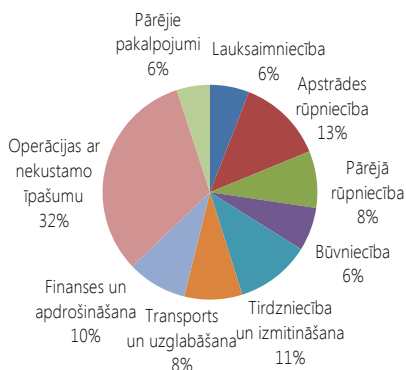
Procentu likmes (atlikumiem) izsniegtajiem kredītiem nefinanšu sabiedrībām
pa mēnešiem, procentos

Procentu likmes eiro izsniegtajiem kredītiem (atlikumiem) nefinanšu sabiedrībām aizvien sarūk un 2014. gada oktobrī bija 2,7%. Īstermiņa procentu likmes svārstības ir ievērojamākas un oktobra beigās sasniedza 3 procentus.

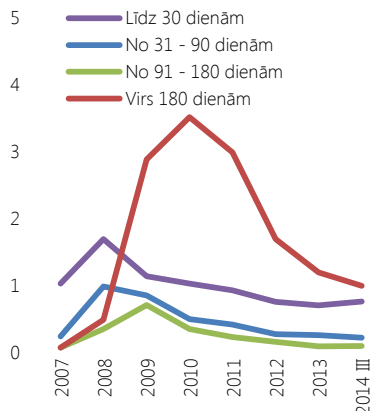
Izsniegto kredītu struktūra pa nozarēm

2014. gada septembra beigās, procentos

Kredīti ar maksājumu kavējumu

perioda beigās, mljrd. eiro

Latvijas banku sistēmas monetārie rādītāji

	2010	2011	2012	2013	2014 Sep
<i>perioda beigās, mljrd. eiro</i>					
Tīrie ārējie aktīvi	-1,7	-0,3	0,9	1,2	-0,3
Tīrie iekšējie aktīvi	10,8	9,5	8,8	8,6	9,2
Iekšzemes kredīti	16,0	15,7	13,7	13,5	12,6
Pārējie aktīvi (neto)	-5,1	-6,2	-4,9	-4,8	-3,3
Plašā nauda M2X	9,1	9,2	9,6	9,8	8,9
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	1,1	1,5	1,5	0,7	3,6
Privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi	7,9	7,7	8,1	9,2	8,9
<i>izmaiņas, procentos</i>					
Iekšzemes kredīti	-8,1	-1,5	-13,1	-1,4	-2,2
Plašā nauda M2X	9,8	1,5	4,5	2,0	-3,7
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	21,0	28,8	4,1	-56,6	197,7
Privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi	8,3	-2,4	4,5	13,2	16,8
Iekšzemes kopprodukts (faktiskajās cenās)	-3,8	11,7	8,6	5,3	3,7

VALSTS BUDŽETS

Lai ekonomiskās krīzes laikā stabilizētu valsts fiskālo stāvokli, no 2008. gada līdz 2012. gadam Latvijā tika veikta budžeta konsolidācija. Budžeta deficīts tika samazināts no 8,9% no IKP 2009. gadā līdz 0,9% no IKP 2013. gadā.

2014. gada vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 1,4% no IKP. Tas pārsniedz valdības noteiktos vidēja termiņa mērķus, vienlaikus lielākais devums budžeta deficīta pieaugumā bija vienreizējiem pasākumiem, kas neietekmē strukturālo deficītu. Turpmākajos gados valdības mērķis ir saglabāt zemu budžeta deficītu un plānots, ka 2015.gadā tas būs 0,9% no IKP.

Uzlabojoties ekonomiskajai situācijai, budžeta ieņēmumi palielinās. 2013. gadā tie bija par 2,6% lielāki nekā 2012. gadā.

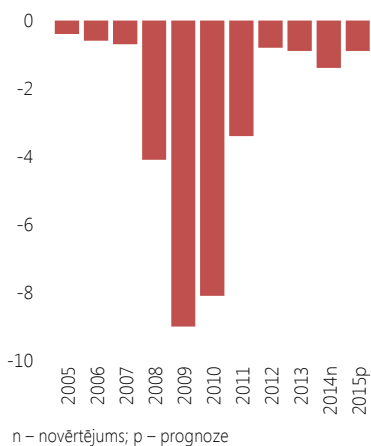
2014. gada vienpadsmit mēnešos valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi bija 7 783,1 milj. eiro, kas bija par 1,2% vairāk nekā 2013. gada atbilstošajā periodā. Kopējie nodokļu ieņēmumi šajā laikā pieauga par 4,1 procentu.

2014. gada vienpadsmit mēnešos valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pieauga par 0,2%, salīdzinot ar 2013. gada atbilstošā perioda līmeni. Savukārt iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi 2014. gada vienpadsmit mēnešos bija par 4% lielāki nekā pirms gada. Neraugoties uz darba samaksas pieaugumu un situācijas uzlabošanu darba tirgū, darbaspēka nodokļu ievākumu ietekmē ar 2014. gada 1. janvāri spēkā stājušās nodokļu politikas izmaiņas – sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes samazinājums, neapliekamā minimuma un atvieglojuma par apgādībā esošajām personām palielinājums.

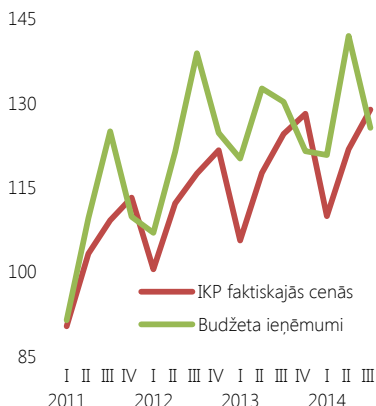
2014. gada vienpadsmit mēnešos PVN ievākums bija par 8,2% lielāks nekā pirms gada un tas deva vairāk nekā pusi no visa nodokļu ienākumu pieauguma šajā periodā.

Kopš 2011. gada pakāpeniski pieaug arī valsts budžeta izdevumi. 2013. gadā tie bija par 4,5% lielāki nekā pirms gada.

Budžeta bilance
procentos no IKP

IKP un budžeta ieņēmumi
2010. gada 4. ceturksnis = 100

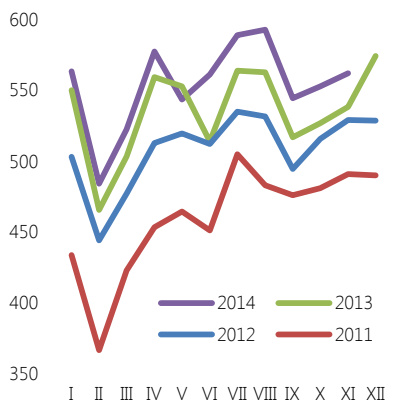

Savukārt 2014. gada vienpadsmit mēnešos konsolidētā kopbudžeta izdevumi bija 7 714,9 milj. eiro, kas bija par 3,5% vairāk nekā 2013. gada janvārī-novembrī. Vienpadsmit mēnešos, salīdzinot ar 2013. gada janvārī-novembrī, kārtējie izdevumi pieauga par 8,6% un izdevumi subsidijām un dotācijām par 4,9%. Savukārt kapitālie izdevumi bija par 7,7% mazāki nekā pirms gada.

No funkcionālajām kategorijām 2014. gada vienpadsmit mēnešos apjomīgākais izdevumu pieaugums bija sociālais aizsardzībai. Būtiski izdevumi pieauga arī izglītībai, vispārējiem valdības dienestiem, sabiedriskajai kārtībai un drošībai, kā arī aizsardzībai. Savukārt izdevumi samazinājās ekonomiskai darbībai, pašvaldību teritoriju apsaimniekošanai, kā arī un atpūtai, kultūrai un reliģijai.

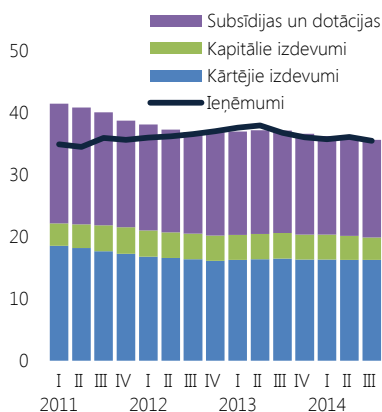
Nodokļu ieņēmumi

pa mēnešiem, milj. eiro

Valsts konsolidētais kopbudžets pa posteņiem

četrus ceturkšņu slidošais vidējais, procentos no IKP

Valsts konsolidētais kopbudžets

	mljrd. eiro			izmaiņas, %	
	2011	2012	2013	2014 Jan-Nov	2013 Jan-Nov
Ieņēmumi, tai skaitā:	7,2	8,2	8,4	7,8	2,6
Netiešie nodokļi, tai skaitā:	2,1	2,3	2,4	2,4	4,3
Pievienotās vērtības nodoklis	1,4	1,6	1,7	1,7	4,9
Ieņēmuma un īpašuma nodokļi	1,6	1,8	1,9	1,8	6,5
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	1,7	1,9	2,0	1,8	5,1
Pārējie nodokļi	0,1	0,1	0,2	0,2	8,6
Citi ieņēmumi	1,7	2,1	2,0	1,7	-0,5
Izdevumi	7,9	8,1	8,5	7,7	4,5

DARBA TIRGUS

Ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība un mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs.

2013. gadā nodarbināto skaits palielinājās par 2,1%, sasniedzot 894 tūkst., bet bezdarba līmenis samazinājās līdz 11,9 procentiem.

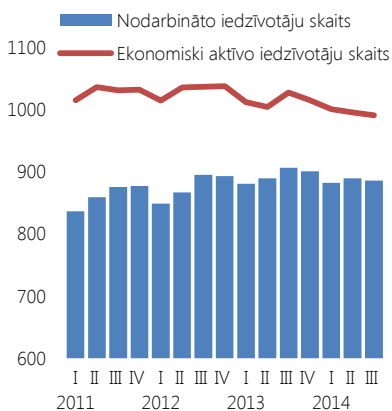
Situācija darba tirgū turpināja uzlaboties arī 2014. gadā, tomēr lēnākos tempos nekā iepriekš. 2014. gada 3. ceturksnī bezdarba līmenis samazinājās līdz 10,6%, kas bija par 1,2 procentpunktiem mazāk nekā 2013. gada 3. ceturksnī. Kopumā darba meklējumos bija 104,9 tūkst. iedzīvotāju, kas ir par 16 tūkstošiem mazāk nekā gadu iepriekš.

Vienlaikus nodarbinātības līmenis 2014. gada 3. ceturksnī sasniedza 59,3% un bija par 0,3 procentpunktiem augstāks nekā 2013. gada atbilstošajā periodā. Kopumā gada trešajā ceturksnī bija nodarbināti 885,7 tūkst. iedzīvotāju.

Turpina samazināties arī reģistrētais bezdarba līmenis. 2014. gada decembra beigās tas bija 8,5%. Reģistrēti bija 82 tūkst. bezdarbnieku – par 11,3 tūkst. mazāk nekā pirms gada. Augstākais reģistrētais bezdarba līmenis saglabājās Latgales reģionā (17,8%), bet zemākais Rīgā (4,9%). Vairāk nekā trešdaļa no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita bija ilgstošie bezdarbnieki (bez darba ilgāk par gadu).

Nodarbinātie un ekonomiski aktīvie iedzīvotāji

pa ceturkšņiem, tūkstošos

Aizņemtās darba vietas

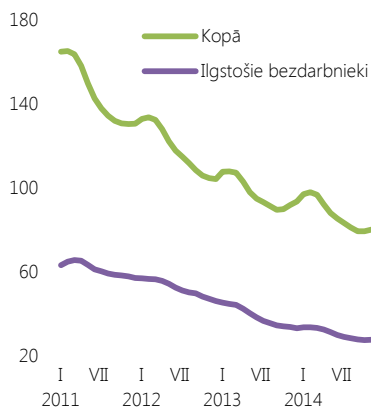
tūkstošos

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 Jan-Sep
Pavisam	826,1	776,7	805,5	839,1	865,1	876,0
Lauksaimniecība	17,9	17,5	19,0	20,6	21,2	21,8
Apstrādes rūpniecība	104,1	101,8	109,1	114,5	117,3	115,3
Pārējā rūpniecība	23,7	22,4	22,9	23,7	24,2	24,2
Būvniecība	54,6	46,0	50,9	55,7	60,6	61,2
Tirdzniecība un izmitināšana	173,3	159,7	162,8	170,7	173,9	175,8
Transports un uzglabāšana	67,6	66,8	68,8	72,7	75,2	76,1
Citi komercpakalpojumi	162,8	148,4	157,0	168,5	176,2	179,5
Sabiedriskie pakalpojumi	222,1	214,2	215,0	212,8	216,5	222,0

2015. gadā situācija darba tirgū turpinās uzlaboties, tomēr uzlabojumi kļūs arvien mērenāki. No vienas puses to ietekmēs zemās bāzes efekta pakāpeniskā samazināšanās darba tirgū, no otras puses – salīdzinoši lēna izaugsme.

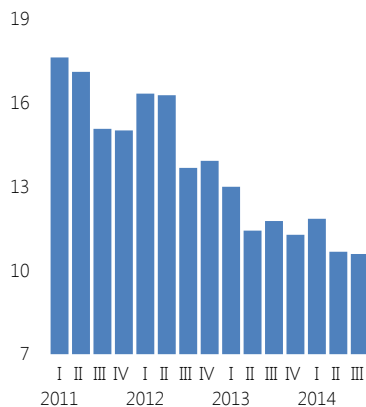
Reģistrētie bezdarbnieki

pa mēnešiem, tūkstošos

Bezdarba līmenis

pa ceturkšņiem, procentos

Nodarbinātības un bezdarba galvenie rādītāji

15-74 gadu vecuma grupā

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 Jūl-Sep
tūkstošos						
Iedzīvotāju skaits*	1 674,3	1 635,3	1 595,3	1 560,0	1 536,1	1 492,6
Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits	1 101,4	1 056,5	1 028,2	1 030,7	1 014,2	990,6
Nodarbināto skaits	908,5	850,7	861,6	875,6	893,9	885,7
Bezdarbnieku skaits	192,9	205,8	166,6	155,1	120,4	104,9
procentos						
Ekonomiskās aktivitātes līmenis	65,8	64,6	64,5	66,1	66,0	66,5
Nodarbinātības līmenis	54,3	52,0	54,0	56,1	58,2	59,3
Bezdarba līmenis	17,5	19,5	16,2	15,0	11,9	10,6

* iedzīvotāju skaits privātajās mājāsaimniecībās

IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI

Krīzes laikā atalgojuma korekcija bija salīdzinoši mērena, lielāko daļu ekonomikas apjomu krituma ir kompensējis strādājošo skaita samazinājums.

Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai kopš 2010. gada beigām ir atsācies atalgojuma pieaugums, lai arī bezdarba līmenis saglabājās samērā augstā līmenī.

Augot pieprasījumam pēc darbaspēka, vidējā bruto darba samaksa pakāpeniski palielinās. 2011. un 2012. gadā tā pieauga attiecīgi par 4,4% un 3,7%, bet 2013. gadā – par 4,6% un sasniedza 716 eiro.

Kopš 2010. gada atalgojums ir audzis gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā. 2013. gadā atalgojums privātajā sektorā palielinājās par 4,7%, līdzīgs pieaugums bija vērojams arī sabiedriskajā sektorā (par 4,6%). Jāatzīmē, ka sabiedriskajā sektorā 2013. gadā vidējā bruto alga joprojām bija par 5% zemāka nekā 2008. gada attiecīgajā periodā, turpretī privātajā sektorā tā pārsniedza 2008. gada līmeni par 10,7 procentiem.

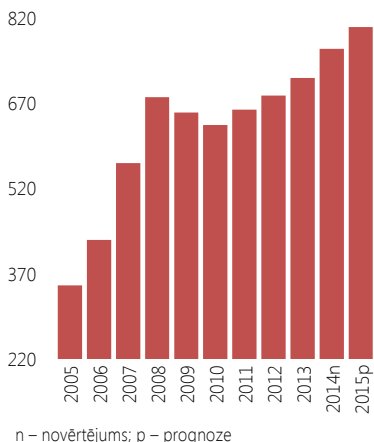
Relatīvi strauji algas turpināja augt arī 2014. gadā – 3. ceturksnī vidējā bruto alga palielinājās par 7,4%, salīdzinot ar 2013. gada 3. ceturksni. Augstākā darba alga saglabājās Rīgas reģionā (880 eiro), bet zemākais atalgojuma līmenis bija Latgales reģionā (531 eiro).

Atalgojums kopš 2010. gada ir pieaudzis visās tautsaimniecības pamatnozārēs. Būtiskākais atalgojuma pieaugums ir bijis finanšu pakalpojumu nozarē, nekustamo īpašumu nozarē un valsts pārvaldē.

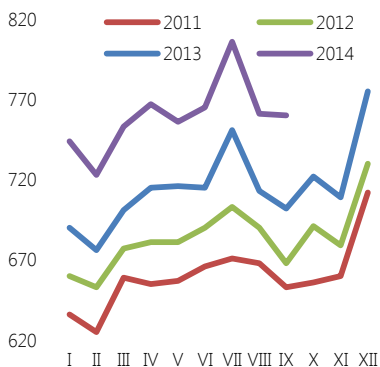
Straujākais algas pieaugums 2014. gada 3. ceturksnī, salīdzinot ar 2013. gada 3. ceturksni, bija profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu nozarē (10,9%) un būvniecības nozarē (10,7%).

Augstākais atalgojuma līmenis saglabājās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu nozarē – vidēji 1 642 eiro mēnesī.

Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa
bruto, eiro

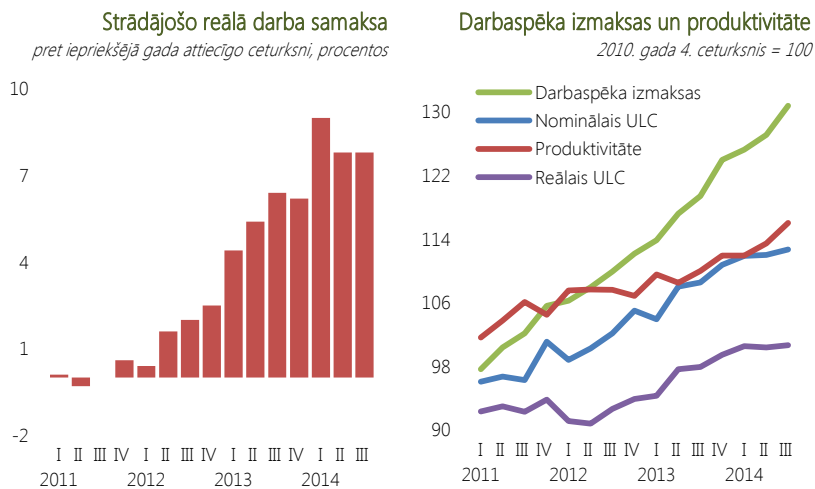

Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa
bruto pa mēnešiem, eiro

Līdz ar nominālā atalgojuma pieaugumu, pakāpeniski palielinās reālā darba alga. Periodā no 2011.-2012. gadam, pieaugot patēriņa cenām, reālās algas pieaugums bija mērens – attiecīgi 0,1% un 1,6% gadā. 2013. gadā reālais atalgojums palielinājās par 5,6%, ko pamatā noteica patēriņu cenu saglabāšanās esošajā līmenī. 2014. gada 3. ceturksnī reālā darba alga palielinājās par 7,8%, salīdzinot ar iepriekšējā gada 3. ceturksni, kas lielā mērā saistīts ar straujo nominālās algas pieaugumu.

Turpina palielināties arī vidējās pensijas apmērs. 2013. gadā vidējās mēneša vecuma pensijas apmērs palielinājās par 1%, salīdzinot ar 2012. gadu. Savukārt 2014. gadā 3. ceturksnī vidējā mēneša vecuma pensija pieauga par 2,1%, salīdzinot ar 2013. gada 3. ceturksni, un bija vidēji 265,25 eiro mēnesī.

Strādājošo vidējā bruto darba samaksa pa nozarēm
pret iepriekšējo gadu, procentos

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 Jan-Sep
Pavisam	-3,9	-3,5	4,4	3,7	4,6	7,1
Lauksaimniecība	-4,7	5,8	8,2	0,7	4,8	9,3
Apstrādes rūpniecība	-2,0	0,1	5,0	4,6	4,0	7,1
Pārējā rūpniecība	-4,2	4,1	3,7	3,6	1,8	5,1
Būvniecība	-1,0	-5,3	4,7	2,0	6,8	8,5
Tirdzniecība un izmitināšana	-2,8	-3,6	5,9	4,5	6,0	7,4
Transports un uzglabāšana	0,2	0,2	1,0	7,7	0,5	5,9
Citi komercpakalpojumi	-1,1	-1,4	3,9	2,4	3,4	7,6
Sabiedriskie pakalpojumi	-12,8	-9,0	4,5	2,7	6,3	6,6

STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI

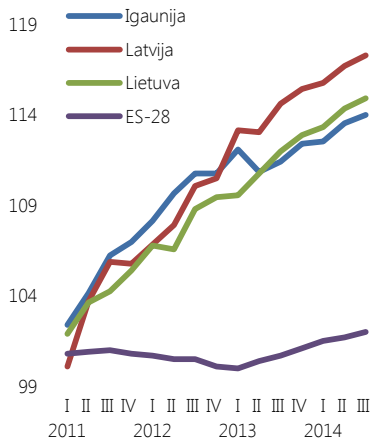
Ekonomiskā attīstība Baltijas valstīs

	Latvija	Lietuva	Igaunija
Teritorija, tūkst. km ²	64,6	65,3	45,2
Iedzīvotāju skaits, tūkst., 2015. gada 1. janvārī	1 988,4	2 921,9	1 312,3
Iekšzemes kopprodukts, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	4,8	3,8	4,7
2013. gads	4,2	3,3	1,6
2014.g. 2.cet.	2,3	3,4	2,0
2014.g. 3.cet.	2,4	2,7	2,2
Apstrādes rūpniecības produkcijas apjomi, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	9,3	3,7	1,1
2013. gads	0,1	3,3	2,9
2014.g. 2.cet.	0,1	3,5	-3,1
2014.g. 3.cet.	-0,6	0,4	4,2
Mazumtirdzniecības apgrozījums*, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	9,1	6,2	9,3
2013. gads	3,4	5,2	3,1
2014.g. 2.cet.	4,7	6,0	7,9
2014.g. 3.cet.	2,9	5,2	7,0
Patēriņa cenu pārmaiņas, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	2,3	3,1	3,9
2013. gads	0,0	1,0	2,8
2014.g. 2.cet.	0,7	0,1	0,0
2014.g. 3.cet.	0,8	0,1	-0,6
Nodarbināto skaits, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	1,6	1,7	1,9
2013. gads	2,1	1,3	1,0
2014.g. 2.cet.	0,0	0,9	-0,4
2014.g. 3.cet.	-2,3	3,3	1,1
Bezdarba līmenis, procentos no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem			
2012. gads	15,0	13,4	10,0
2013. gads	11,9	11,8	8,6
2014.g. 2.cet.	10,7	11,2	7,0
2014.g. 3.cet.	10,6	9,1	7,5

* kalendāri izlīdzināti dati faktiskajās cenās

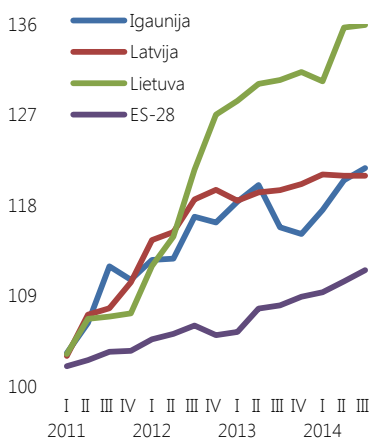
Iekšzemes kopprodukts

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

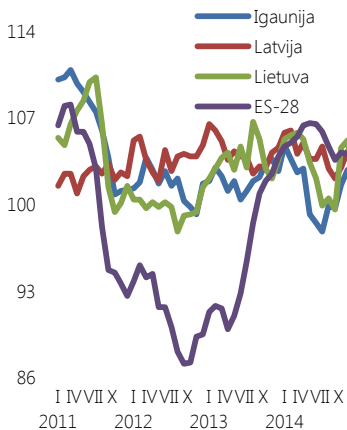
Preču un pakalpojumu eksports

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

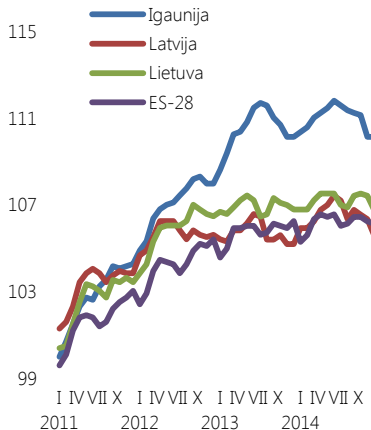
Ekonomikas sentimenta indekss

sezonāli izlīdzināti dati

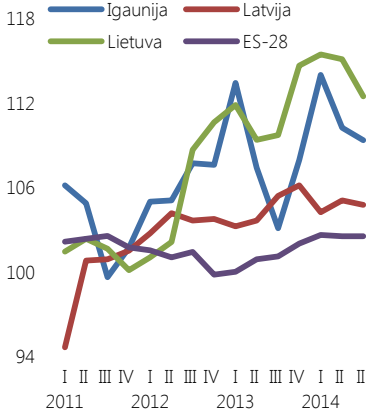
Saskaņotais patēriņa cenu indekss

2010. gada decembris = 100

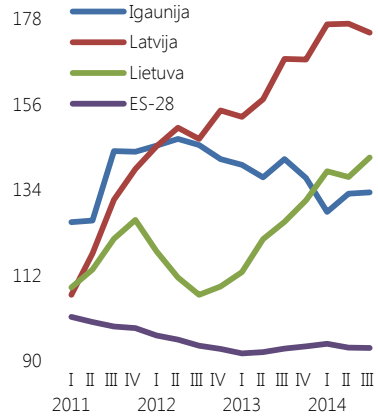
Apstrādes rūpniecības produkcijas apjomi

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

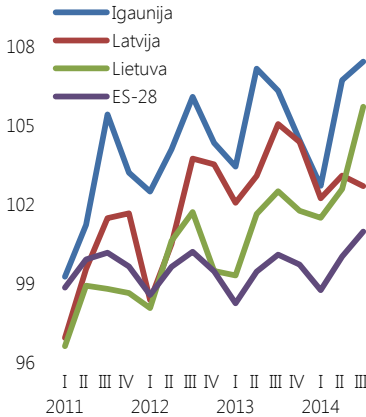
Būvniecības apjomi

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

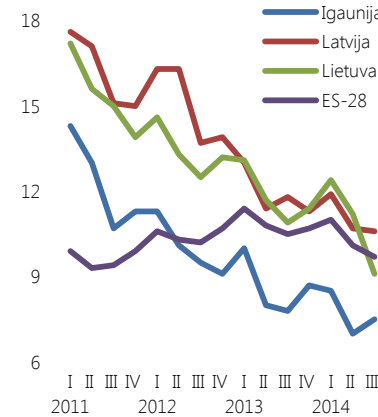
Nodarbināto skaits

sezonāli neizlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

Bezdarba līmenis

procentos

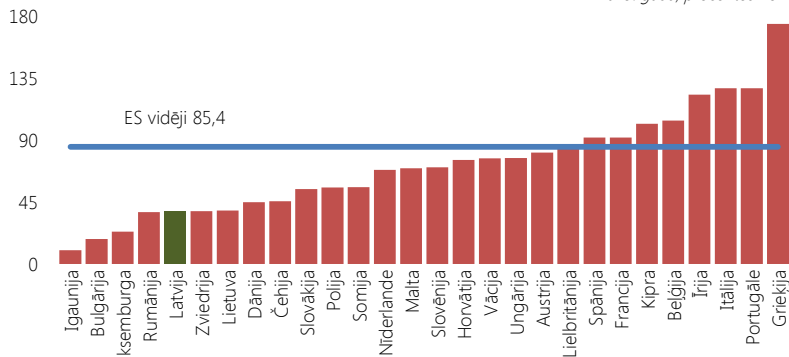
Iekšzemes kopprodukts

2013. gadā, apjomu izmaiņas, procentos

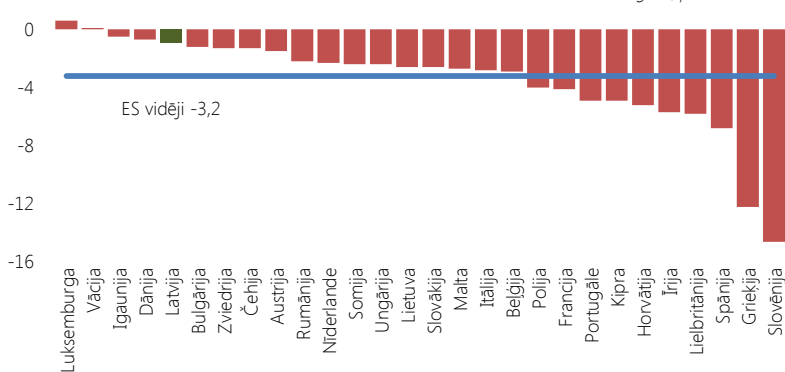
Valsts parāds

2013. gadā, procentos no IKP

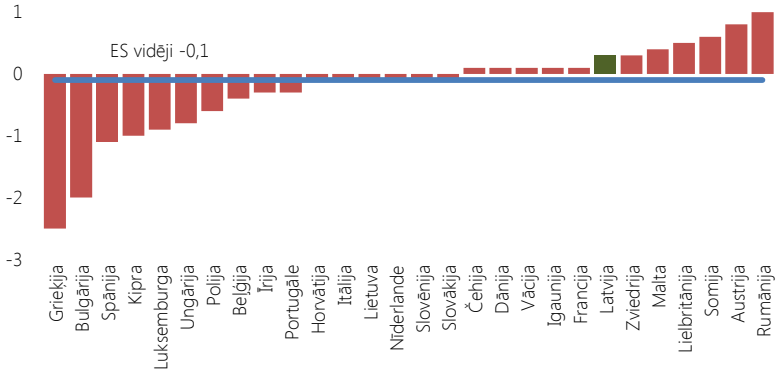

Budžeta bilance

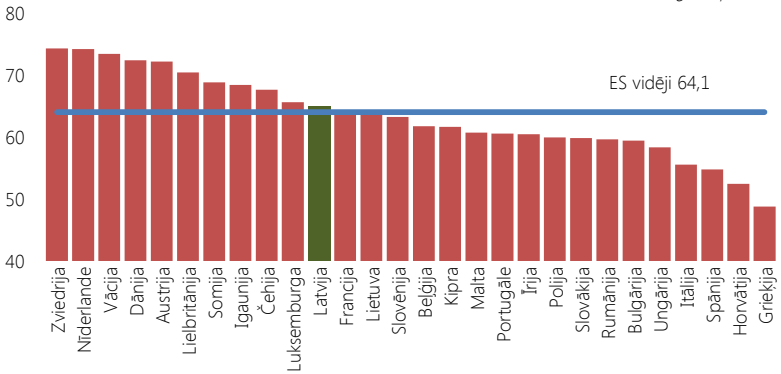
2013. gadā, procentos no IKP

Saskaņotais patēriņa cenu indekss 2014. gada decembrī, vidēji gadā, procentos

Nodarbinātības līmenis 2013. gadā, procentos

Bezdarba līmenis 2013. gadā, procentos

